

Gå til modstand...

Af Lissy Elmquist

Dansk Kvindesamfund har startet en propaganda-uge for mere aktiv kvindelig deltagelse i politik og samfundsdebat. Her er et af resultaterne af propagandaen — og måske ikke helt, hvad Dansk Kvindesamfund havde ventet. Således introducerer fru Lissy Elmquist dagens kronik som optakt til det store møde i morgen aften i Kvindernes Bygning i København.

KVINDERNES borgerkrig stod som titel på den kronik, hvormed Inga Dahlsgård indledte Dansk Kvindesamfunds propaganda-uge i mandags. Lad os så gå lige til sagen og indrømme, at det faktisk er ved at trække op til en borgerkrig, at kvinderne står over for hinanden i to lejre med Dansk Kvindesamfund på den ene side og de hjemmearbejdende husmødre på den anden.

Men lad mig samtidig gøre opmærksom på, at det ikke er husmødrene, der har udfordret til denne krig. De fleste husmødre er fredsommelige væsner, som har nok i at passe deres derhjemme. De er ikke interesseret i at yppe kivi og spektakel, og hvis vi endelig gør det, så er det efter grove provokationer fra Dansk Kvindesamfund. Det er måske meget godt, hvis DKs hovedbestyrelse endelig erkender dette, selv om de gør,

hvad de kan for at kvæle en opposition også inden for deres egne rækker. I en TV-udsendelse i serien „Kvinden i mandssamfundet“ har jeg rettet alvorlige anklager mod Dansk Kvindesamfund uden at hovedbestyrelsen har fundet det nødvendigt så meget som at svare mig. Er det, fordi Dansk Kvindesamfund ikke tillægger det nogen betydning, hvad en husmoder siger? Eller vil DK tie en opposition ihjel af frygt for, hvad der kunne blive sagt? Lad mig da takke Politiken for, at jeg må bruge denne talerstol til at komme frem med nogle synspunkter, som måske kan have sin betydning i tiden fremover.

✱

Jeg vil først og fremmest beklage, at det er kommet så vidt, at kvinder skal deles i to fronter imod hinanden. Vi kunne være nået meget længere med at løse de opgaver,

der er fælles for alle kvinder, hvis vi stod sammen om disse opgaver. Jeg tænker her først og fremmest på den gruppe af kvinder, der trænger allermost til støtte, nemlig de enligstillede mødre. Dem hjælper man ikke ved at bekriige de hjemmearbejdende husmødre, men vi kunne udmærket bevæges til at gøre et godt og grundigt arbejde for vore dårligere stillede medsøstre — hvis man i tide havde appelleret til husmødrene og taget dem med på råd.

I „Kvindens Hvem-Hvad-Hvor“ for 1961 skrev Inga Dahlsgård i slutningen af en artikel om kvindesagen: „Der sker så meget i forbindelse med den ny omfattende industrialisering, som er i gang overalt, at vi måske igen trænger til pionerer med fremtidssyn“. Det er nok rigtigt sagt, men jeg tror, at DKs hovedbestyrelse har ladet sig føre på vildspor, hvis de tror, at

pionererne med fremtidssyn er de unge, som har startet DKs ungdomskreds.

Denne ungdomskreds arbejder for, at alle kvinder i fremtiden skal tage del i erhvervsarbejde for at arbejdstiden skal kunne nedsættes. Det vil sige, at alle børn skal anbringes på institutioner lige fra de er spæde og opefter, hvilket — som jeg sagde i TV-udsendelsen — er en livsform, der er gennemført i Sovjetunionen, hvor det efter revolutioner og krige har været nødvendigt, at alle hænder skulle tages i brug ved genopbygningsarbejdet. Men en sådan leveform strider mod dansk mentalitet og kulturtradition. I et land, der som Danmark har højkonjunktur, skulle det ikke være nødvendigt at eksercere alle kvinder ud af hjemmene for at deltage i industriarbejde. Det forekommer mig derimod meget vigtigt, at man af alle kræfter støtter hjemmet som den fundamentale basis for vor samfundsopbygning. Hvis alle kvinder skal have udearbejde, betyder det en opløsning af familielivet, som er den kulturtradition, vi bygger på her i landet.

✱

Jeg havde håbet, at DKs formand fru Lis Groes for længst havde observeret, hvad vej vinden blæste og havde forsøgt en mentalitets-

ændring i sidste øjeblik inden for DKs hovedbestyrelse. Men efter Inga Dahlsgårds kronik i mandags må jeg desværre konstatere, at det

ikke er sket. Jeg kan kun undre mig over, at en så begavet kvinde som I. D. vil nedlade sig til at bru-

pionererne med fremtidssyn er de unge, som har startet DKs ungdomskreds.

Denne ungdomskreds arbejder for, at *alle* kvinder i fremtiden skal tage del i erhvervsarbejde for at arbejdstiden skal kunne nedsættes. Det vil sige, at *alle* børn skal anbringes på institutioner lige fra de er spæde og opefter, hvilket – som jeg sagde i TV-udsendelsen – er en livsform, der er gennemført i Sovjet-unionen, hvor det efter revolutioner og krige har været nødvendigt, at alle hænder skulle tages i brug ved genopbygningsarbejdet. Men en sådan leveform strider mod dansk mentalitet og kulturtradition. I et land, der som Danmark har højkonjunktur, skulle det ikke være nødvendigt at eksercere alle kvinder ud af hjemmene for at deltage i industriarbejde. Det forekommer mig derimod meget vigtigt, at man af alle kræfter støtter hjemmet som den fundamentale basis for vor samfundsopbygning. Hvis *alle* kvinder skal have udearbejde, betyder det en opløsning af familielivet, som er den kulturtradition, vi bygger på her i landet.

*

Jeg havde håbet, at DKs formand fru Lis Groes for længst havde observeret, hvad vej vinden blæste og havde forsøgt en mentalitets-

ændring i sidste øjeblik inden for DKs hovedbestyrelse. Men efter Inga Dahlsgårds kronik i mandags må jeg desværre konstatere, at det

ge så elendige argumenter som „tirsdagspressens afslørende billede af dagens situation, hvoraf det fremgår, at vi skal købe skønhed,

Endvidere skriver fru „Er pigen først gift, så smækker køkkenfælden i om de fleste“ (gammel frase), og så igen denne hånlige

Tegning af Hanne Bjerre

ikke er sket. Jeg kan kun undre mig over, at en så begavet kvinde som I. D. vil nedlade sig til at bru-

så en ægte mand kan blive lokket i garnet, og e: han der først, skal vi stadig købe for at fastholde ham“.

bemærkning: „Husmodertilværelsen med hyggespredning som hovedbeskæftigelse“!!!

At de dog ikke er blevet klogere inden for DKs hovedbestyrelse. De må dog vide, at netop de hjemmearbejdende husmødre er de sidste individualister i vort gennemorganiserede samfund. Vi er dem, der har bedst tid til i ro og mag at tænke os om og tage stilling til problemerne — også samfundsproblemerne, og efter min kronik om „Livets mening“ og efter TV-udsendelsen har jeg fået så stor tilslutning fra mig aldeles ubekendte mennesker, at jeg med største sindsro kan gøre mig til talsmand for de hjemmearbejdende husmødre, når jeg siger, at *nu kan det være nok* med den diskriminerende behandling af os.

Det er så meget desto tåbeligere af DKs ledelse at anlægge og fastholde denne aggressive holdning over for hjemmearbejdende husmødre — *al den stund at vi er majoriteten*. Jeg ved ikke, hvordan det skal gå ved det kommende valg, hvor DK plejer at gøre et stort og fortjenstfuldt arbejde for at få kvinder til at stemme på kvinder. Men når jeg (i TV) og her og nu udtrykker min dybeste mistillid til Dansk Kvindesamfunds fremtidsprogram, så betyder det samtidig, at jeg ved det kommende valg ikke tør stemme på en kvinde, som jeg plejer.

Det kan nemlig meget let tænkes,

at de til valget opstillede kvindelige folketingskandidater er medlemmer af DK ud fra en gammel tillid til DKs idealisme og loyalitet, og uden at de har gjort sig klart hvor DKs politik i øjeblikket fører dem hen. Hvis man derfor stemmer på en kvinde, kan det være, at man mod sin vilje kommer til at stemme flere feminister ind i Folketinget, hvilket efter min mening ville være en direkte trusel mod danske hjem.

✱

En af de opgaver, som Dansk Kvindesamfund i det sidste år har påtaget sig, er at få sambeskatningen ophævet og lad gå med det. Hvis en stor og dygtig kvinde har en imponerende indtægt, og hun samtidig er gift med en hr. nul og nix er der jo noget grotesk i, at det er hr. nul og nix, der skal udfylde hendes selvangivelse. Men det forslag, som DK har udarbejdet til sambeskatningens ophævelse, er så vidt jeg har kunnet konstatere kun til fordel for en økonomisk elite.

Men er der nogen af de kvindelige journalister eller medarbejdere ved Danmarks Radio, der åbent og ærligt har informeret f. eks. Kvindeligt Arbejderforbunds 55.000 medlemmer og andre kvinder i samme lønningsklasse om, at sambeskatningens ophævelse i den form, som DK har givet den, ikke er til gavn for dem

— måske tværtimod. (Man kan jo spørge sig selv, hvorfor det bliver fortiet og prøve at finde en af grunnerne som turde være den, at de kvinder, der sidder som befolkningstalerer i de store massemedier, radio og dagspresse, har så store gager, at de ser deres interesse i, at DKs skattereformforslag bliver støttet).

Derimod har vi hjemmearbejdende husmødre fået at vide, at det bliver ægtemændene, der kommer til at betale gildet ved skattereformen, hvis de vil tillade sig den luksus at have konen til at gå derhjemme og passe hjem og børn. Dette er igen at lægge pres på familielivet, et økonomisk og et psykisk pres, der skal få mændene til at sende konerne ud i erhvervsarbejde til skade for den opvoksende ungdom og dermed til skade for det danske samfund i en uoverskuelig fremtid.

Jeg kan derfor ikke se andet, end at det er på tide, at alle de mere eller mindre passive husmødre gør deres stilling op og går til modstand mod DK. Vi kan ikke tolerere disse angreb på familielivet, og når Dansk Kvindesamfund bruger deres propagandaapparat til at underminere husmoderens stilling i samfundet må husmødrene organisere sig for at værne om hjemmenes interesser.

Der findes allerede i Danmark ca. 225.000 organiserede husmødre; heraf har De danske Husmoderforeninger 43.000 medlemmer. Over for dem står Dansk Kvindesamfund, som (af beskedenhed?) ikke opgiver sit medlemstal i Kvindens Hvem-Hvad-Hvor, men som såvidt jeg har fået oplyst kun har 13.000 medlemmer — *hvoraf de 80 pct. er hjemmearbejdende husmødre*. Jeg kunne godt lide at vide, hvordan disse 80 pct., altså 10.400 kvinder synes om, i deres eget medlemsblad at blive kaldt *samfundsabnormiteter*? Hvis de ikke vil finde sig i det, og det kan jeg ikke fortænke dem i, kan det betyde et brud med DK som kan se sit medlemstal reduceret til 2.600. Det vil ikke være noget imponerende tal, når det drejer sig om at være toneangivende over for regeringen.

Men lad os håbe, det ikke går så vidt. Alt taget i betragtning har Dansk Kvindesamfund gennem tiderne gjort et godt arbejde for kvinderne. På mødet i morgen aften vil det vise sig, om DKs hovedbestyrelse vil forsøge en mentalitetsændring i sidste øjeblik og prøve at anerkende husmødrenes arbejde for hjem og samfund på lige fod med erhvervsarbejde — eller om den „borgerkrig“ som Inga Dahlsgård nævnte skal blive til virkelighed.

LISSY ELMQUIST